

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник аварійно-рятувальної частини з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
Головного мобільного рятувального центру швидкого реагування ДСНС України
Сергій СЕВЕРЕНЧУК

« ___ » _____ 2026 р.

ПЛАН-КОНСПЕКТ
проведення теоретичного заняття із тактичної підготовки
з навчальними групами № 3, 4, 5 головного мобільного рятувального центру швидкого
реагування ДСНС України

02,03,04,05.03.2026

Тема: Організація роботи з безпеки праці в підрозділах цивільного захисту. Виїзд за сигналом «Тривога» та прямування до місця виникнення надзвичайної ситуації. Вимоги безпеки праці при виконанні аварійно – рятувальних, інших невикладних робіт та під час слідування до місця виникнення надзвичайної ситуації.

Навчальна мета: Вивчити організаційні роботи з безпеки праці в підрозділах цивільного захисту. Виїзду за сигналом «Тривога» та прямування до місця виникнення надзвичайної ситуації. Вимоги безпеки праці при виконанні аварійно – рятувальних, інших невикладних робіт та під час слідування до місця виникнення надзвичайної ситуації.

Час: 2 год

Місце проведення: клас

Навчально-матеріальне забезпечення: лекція

Нормативно-правові акти та література:

1. Наказ МНС України №81 від 30.1.2012 року «Про затвердження Положення про службу охорони праці МНС України».
2. Наказ МВС України № 340 від 26.04.2018 року «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж»

Порядок проведення заняття:

1. Організаційні заходи – 10 хв.:
перевірка присутніх; оголошення теми і мети заняття.
2. Контроль знань – 10 хв.:
перевірка засвоєння раніше пройденого матеріалу.
3. Викладення матеріалу теми – 60 хв.

Порядок проведення заняття:

Питання та їх стислий зміст	Методи чні вказівк и.
<p>1. Загальні вимоги з охорони праці.</p> <p>1.1. Це Положення регулює питання діяльності служби охорони праці головних управлінь (управлінь) МНС України в Автономній Республіці Крим, областях, мм. Києві та Севастополі, навчальних закладів, науково-дослідних установ, аварійно-рятувальних загонів (формувань), підприємств, установ і організацій сфери управління МНС України (далі - органи і підрозділи МНС України).</p> <p>1.2. Служба охорони праці створюється в органах і підрозділах МНС України для організації виконання правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, соціально-економічних і лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням і аваріям у процесі праці, проходження служби та під час виконання завдань за призначенням працюючих та осіб рядового і начальницького складу (далі - особовий склад).</p> <p>1.3. Служба охорони праці створюється як окремий підрозділ в органах і підрозділах МНС України з кількістю працюючих або особового складу 50 і більше осіб.</p> <p>В органах і підрозділах МНС України з кількістю працюючих або особового складу менше 50 осіб функції служби охорони праці може виконувати в порядку сумісництва (суміщення) особа, яка має відповідну підготовку.</p> <p>В органах і підрозділах МНС України з кількістю працюючих або особового складу менше 20 осіб для виконання функцій служби охорони праці можуть залучатися сторонні спеціалісти на договірних засадах, які мають виробничий стаж роботи не менше трьох років і пройшли навчання з охорони праці.</p> <p>Служба охорони праці головних управлінь (управлінь) МНС України в Автономній Республіці Крим, областях, мм. Києві та Севастополі утворюється як окремий структурний підрозділ, структура та чисельність якого визначається керівником головного управління (управління) залежно від обсягу, характеру та складності робіт (сектор, головний фахівець, головний спеціаліст, начальник служби з охорони праці).</p> <p>Служба охорони праці в органах і підрозділах підпорядковується безпосередньо керівнику відповідного органу чи підрозділу МНС України.</p> <p>1.4. Спеціаліст служби охорони праці повинен мати повну або базову вищу освіту відповідного напрямку підготовки або післядипломну освіту в галузі управління. Стаж роботи з охорони праці за професією: для магістра або спеціаліста - не менше 2 років, бакалавра - не менше 3 років.</p> <p>1.5. Навчання та перевірка знань з питань охорони праці спеціалістів служби проводяться в установленому законодавством порядку під час прийняття на роботу та періодично один раз на три роки.</p> <p>1.6. Спеціалісти служби у своїй діяльності керуються Конституцією України, законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами з охорони праці, колективним</p>	Час: 60хв

договором, [Положенням про Міністерство надзвичайних ситуацій України](#), затвердженим Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 402, а також цим Положенням.

1.7. Координує та здійснює методичне керівництво роботою служби охорони праці органів і підрозділів МНС України відділ медичного забезпечення та охорони праці Управління медичного забезпечення та з питань створення і впровадження Системи 112.

1.8. Ліквідація служби охорони праці допускається тільки у разі ліквідації органу чи підрозділу МНС України, до якого вона належить.

2. Організація роботи служби охорони праці:

2.1.Робота служби охорони праці органів і підрозділів МНС України здійснюється відповідно до плану роботи та графіків обстежень, затверджених їх керівниками.

2.2.Робочі місця працівників служби охорони праці розміщуються в окремих приміщеннях, забезпечуються персональними комп'ютерами, принтерами, технічними засобами зв'язку, вони повинні бути зручними для приймання відвідувачів.

2.3.Керівники органів і підрозділів МНС України забезпечують стимулювання ефективної роботи спеціалістів служби охорони праці.

2.4.Спеціалісти служби охорони праці не можуть залучатися до виконання функцій, не передбачених [Законом України «Про охорону праці»](#) та цим Положенням.

2.5.Служба охорони праці взаємодіє з іншими структурними підрозділами, службами, фахівцями органів і підрозділів МНС України та представниками профспілки, а за її відсутності - з уповноваженими найманими працівниками з питань охорони праці.

3. Збір і виїзд за сигналом «Тривога» та прямування до місця виклику:

1. Прибуття пожежно-рятувальних підрозділів до місця пожежі в найкоротший час забезпечується:

точним прийомом інформації про виникнення пожежі, правильними та швидкими діями диспетчера (радіотелефоніста) щодо спрямування пожежно-рятувальних підрозділів для її гасіння;

швидким збором і виїздом пожежно-рятувального підрозділу за сигналом «Тривога» та його прямуванням до місця пожежі найкоротшим і безпечним маршрутом (з урахуванням небезпечної загазованості повітря, радіаційної забрудненості місцевості, напрямку вітру тощо);

максимально можливою, але безпечною швидкістю руху пожежно-рятувальних автомобілів з увімкненими проблисковими маячками та спеціальним звуковим сигналом з дотриманням [Правил дорожнього руху](#), затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306.

У разі отримання інформації про пожежу (небезпечну подію) з викидом небезпечних хімічних, радіоактивних речовин особовий склад прибуває до місця події з навітряної сторони і в засобах індивідуального захисту органів дихання, зору та шкіри.

2. Під час прямування до місця пожежі старша за посадою особа,

визначена пунктом 2 глави 9 цього розділу, зобов'язана підтримувати безперервний зв'язок з ПЗЧ або ОКЦ та уточнити інформацію про об'єкт, використовуючи оперативну документацію, напрямок вітру та шляхи заїзду з навітряної сторони до об'єкта.

3. Якщо під час прямування до місця виклику отримано інформацію про ліквідацію пожежі або її відсутність, пожежно-рятувальний підрозділ повинен прибути до місця виклику, або повернутися до місця постійної дислокації за рішенням КГП або начальника чергової зміни (старшого диспетчера, диспетчера) ОКЦ.

4. У разі виявлення на шляху прямування до місця виклику іншої пожежі старша за посадою особа, яка очолює пожежно-рятувальний підрозділ, зобов'язана залишити частину сил і засобів для її гасіння і негайно повідомити ПЗЧ або ОКЦ про місце виявленої пожежі та прийняте рішення.

Якщо така ситуація виникла під час слідування до місця пожежі одного відділення, рішення щодо гасіння виявленої пожежі приймає старша за посадою особа виходячи із ситуації на цій пожежі та наявної інформації про обстановку на пожежі, на яку прямувало відділення за дорожнім листом. Про прийняте рішення повідомляється ПЗЧ або ОКЦ, які за потреби направляють додаткові сили і засоби згідно з розкладом виїзду (планом залучення сил і засобів).

У разі виявлення пожежі під час повернення пожежно-рятувального підрозділу до місця постійної дислокації старша за посадою особа, яка очолює пожежно-рятувальний підрозділ, зобов'язана повідомити ПЗЧ або ОКЦ та розпочати гасіння.

5. У разі вимушеної зупинки головного пожежно-рятувального автомобіля на шляху прямування пожежно-рятувального підрозділу до місця виклику інша техніка, що рухається за ним, зупиняється і подальший рух продовжує тільки за вказівкою старшої за посадою особи, яка очолює пожежно-рятувальний підрозділ. У разі вимушеної зупинки другого чи наступних за ним пожежно-рятувальних автомобілів решта, не зупиняючись, продовжує рух до місця пожежі.

Якщо під час прямування трапилася дорожньо-транспортна пригода, старший машини і водій керуються ПДР.

У всіх випадках про вимушену зупинку пожежно-рятувального автомобіля інформується ПЗЧ (ОКЦ), а старша за посадою особа, яка очолює пожежно-рятувальний підрозділ, вживає заходів щодо доставки особового складу та пожежно-технічного оснащення до місця пожежі.

З метою забезпечення умов безпечної роботи особового складу під час несення служби, надання допомоги в ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, керівний та начальницький склад Державної пожежної охорони, зобов'язаний:

-вживати заходів для максимального полегшення умов праці та механізації трудомістких процесів;

-забезпечувати інструктаж з правил роботи в складних умовах всього особового складу, який залучений до ліквідації надзвичайної ситуації;

-вести безперервне спостереження особисто, та через начальників бойових ділянок, начальників караулів, та командирів відділень за діями особового складу, зміною обстановки на пожежі та вживати заходів, які запобігають

нещасним випадкам;

-у разі затяжних пожеж своєчасно організувати заміну працюючих, їх харчування, забезпечення питною водою та відпочинок;

- надавати негайну допомогу потерпілим.

4. Підбиття підсумків – 10 хв. :

План-конспект склав:

Начальник групи

_____

(спеціальне звання)

_____

(підпис)

_____

(ініціали та прізвище)

_____ 20__ р.